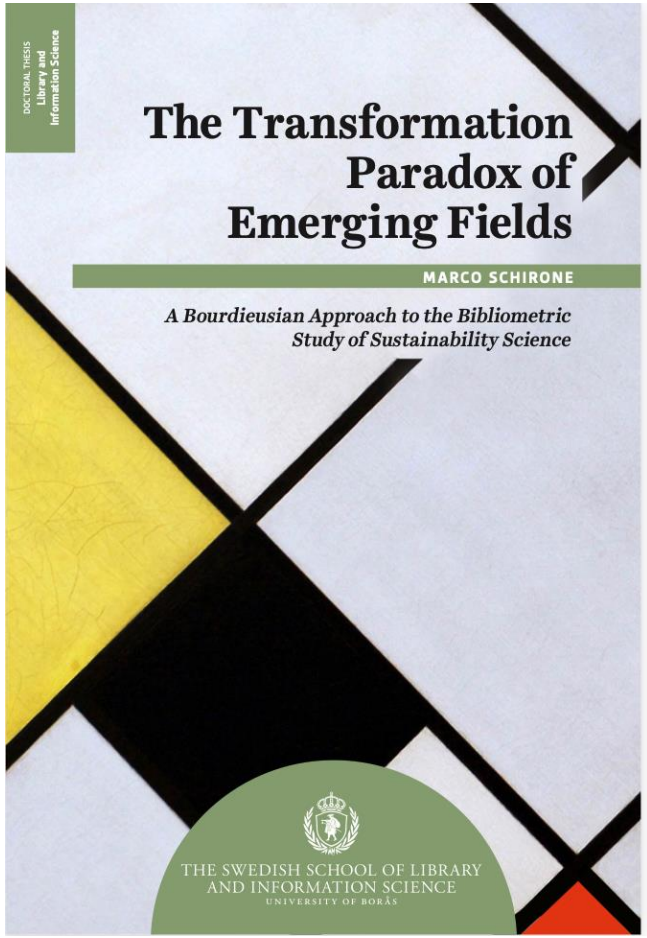
SFIS MELLANSVERIGE · TEKNIKDAGEN 2026

Vem bestämmer vilken forskning som räknas?

Vetenskapliga tidskrifter, bibliometri och kampen om kunskapens legitimitet

Marco Schirone, fil.dr
Bibliometriker, Chalmers tekniska högskola
Affilierad forskare, Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås

Min avhandling

DOKTORSAVHANDLING I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP

The Transformation Paradox of Emerging Fields

A Bourdieusian Approach to the Bibliometric Study of Sustainability Science

Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås · 2026

KÄRNFRÅGAN

Hur kan ett forskningsfält förnya sitt innehåll – och ändå behålla sina hierarkier?

Fallet: hållbarhetsvetenskap · Fyra artiklar · Tidskrifter, redaktionella texter och redaktionsnätverk

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA

Är synlighet samma sak som kvalitet?

”Vilken tidskrift ska jag publicera i?”
”Vilka är de viktigaste forskarna inom området?”

SYNLIGHET

Indexerad, sökbar, citerad

≠

ERKÄNNANDE

Tillskrivs värde av andra i fältet

≠

KVALITET

Kräver bedömning av innehållet

Databaser, tidskriftslistor och citeringar hjälper oss att orientera oss – men de är inte neutrala speglar av kvalitet.

Varför hållbarhetsvetenskap?

FÄLTETS AMBITIONER

1. Överskrida ämnesgränser
2. Förena olika kunskapsformer
3. Engagera aktörer utanför akademin
4. Bidra till samhällsförändring

AVHANDLINGENS PARADOX

FÖRÄNDRING
Nya forskningsfrågor och samarbeten

KONTINUITET
Etablerade akademiska hierarkier

Hur kan båda ske samtidigt?

Vetenskap är också en kamp om erkännande

Ekonomiskt kapital

Resurser

Kulturellt kapital

Kompetens och meriter

Symboliskt kapital

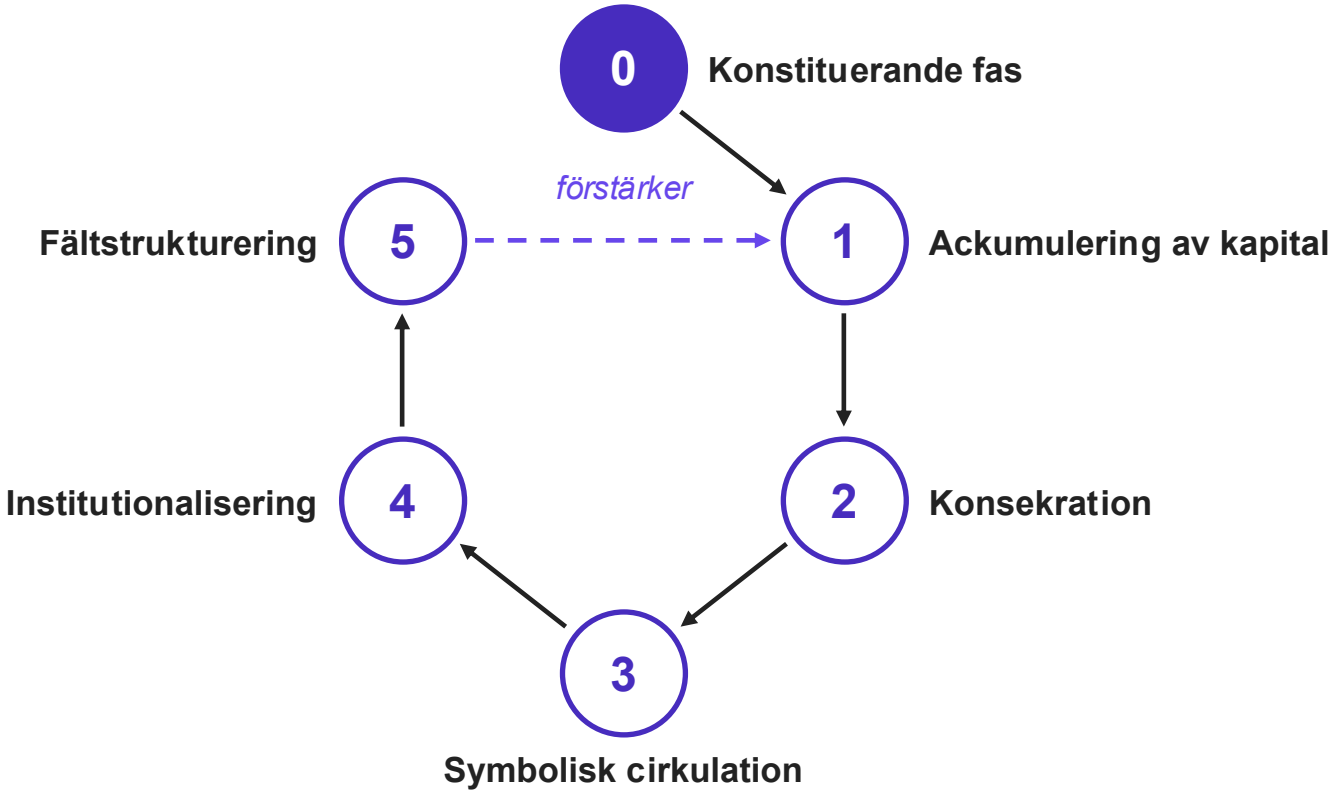
Prestige och erkännande

Avhandlingens fokus

Citeringar kan vara spår av erkännande – inte direkta kvalitetsmått.

Hur blir erkännande bestående?

TEORETISKT BIDRAG · avhandlingens kappa

Fas 0: ett nytt fält tar form

Nya aktörer har begränsad legitimitet och lånar auktoritet från närliggande fält.

Steg 1–5: fältet reproduceras

Fem mekanismer verkar samtidigt och förstärker varandra.

Varför hierarkier består

Bara den som redan är erkänd kan effektivt ge erkännande. Prestige som byggts in i tidskrifter och redaktioner kan överleva enskilda karriärer.

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA

Så gjorde jag: fyra artiklar

I ARTIKEL

Bourdieu i bibliometrin

Field, capital, and habitus: The impact of Pierre Bourdieu on bibliometrics

Quantitative Science Studies, 2023

182 publikationer

II ARTIKEL

Fältets struktur

The formation of a field: sustainability science and its leading journals

Scientometrics, 2024

71 871 dokument · 18 tidskrifter · 2001–2021

III ARTIKEL

Redaktionella texter

The emergence of sustainability science in the editorials of three scholarly journals

Discover Sustainability, 2025

76 ledare · 3 tidskrifter · 1993–2022

IV ARTIKEL

Redaktionernas nätverk

Board Seats, Interlocking Editorship, and Network Position

Under revision, *JASIST*

2 135 positioner · 30 tidskrifter

Metoder: nätverksanalys · geometrisk dataanalys · textanalys

Bibliometriska data behandlas som socialt producerade spår – inte som neutrala mätvärden.

Alla tidskrifter har inte samma position

ARTIKEL II · *Scientometrics*, 2024

TRE STRATEGIER – FRÅN HÖG TILL LÅG ÄMNESMÄSSIG SJÄLVSTÄNDIGHET

En egen ämnesidentitet

Sustainability Science

Breda hållbarhetstidskrifter

Nature Sustainability
Journal of Cleaner Production
Sustainable Development

Disciplinbaserade tidskrifter

ACS Sustainable Chemistry & Engineering
IEEE Transactions on Sustainable Energy

FÖR PRAKTIKEN

Ämnesrelevans är inte detsamma som central position. När någon frågar var de ska publicera: fråga vilken roll tidskriften har i fältet – inte bara om ämnet passar.

Innehållet förändras – strukturen består

ARTIKEL II · *Scientometrics*, 2024

2001–2007
Framväxt

→

2008–2014
Institutionell konsolidering

→

2015–2021
Tematisk diversifiering

TEMAN SKIFTAR – MEN

Kemi och energiforskning behåller ledande positioner genom alla tre perioder

FÖR PRAKTIKEN

Nya ämnesord och teman i träfflistan betyder inte att inflytandet i fältet har flyttat – viktigt i omvärldsbevakning och kartläggningar av forskningsområden.

Tidskrifter hjälper till att definiera fältet

ARTIKEL III · *Discover Sustainability*, 2025

76

redaktionella texter
1993–2022

Redaktionella texter beskriver – och formar – fältets gränser.

Grundläggning

Fältet positionerar sig

→

Självreflektion

Fältet granskar sig självt

→

Breddning

Globala utmaningar

FÖR PRAKTIKEN

Läs editorials och ”Aims & scope” som källor i sig: de visar vad tidskriften vill räkna som relevant forskning.

Vem sitter i flera redaktioner?

ARTIKEL IV · under revision, *JASIST*

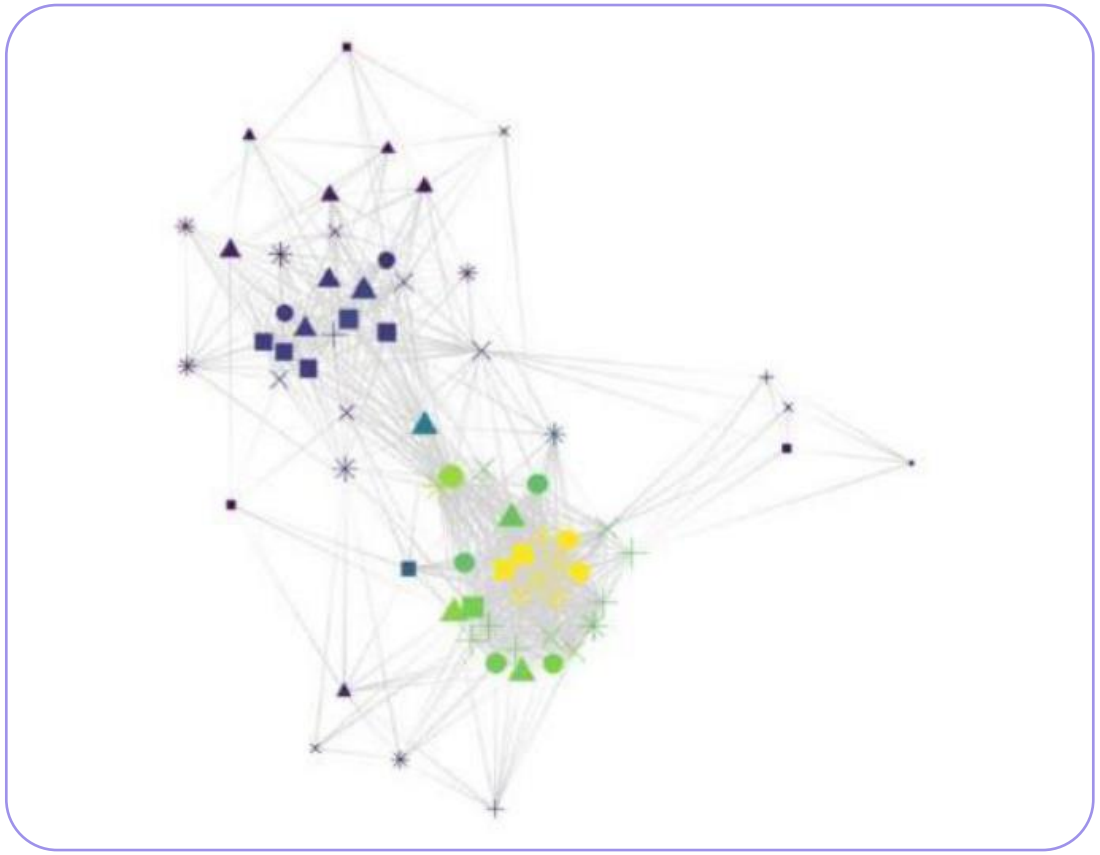
I AVHANDLINGEN

2 135

redaktionella positioner i 30 tidskrifter

71

personer sitter i mer än en redaktion

Redaktörer med flera uppdrag. Gul = mest central position i nätverket. Artikel IV.

Hur fördelas positionerna i redaktionen?

ARTIKEL IV · under revision, *JASIST*

	PERIFER I NÄTVERKET	CENTRAL I NÄTVERKET
Framträdande positioner delas brett	**Spridd periferi** *World Development · PNAS*	**Spridd kärna** *Journal of Cleaner Production · Sustainability Science · Ecology and Society*
Framträdande positioner hos ett fåtal	**Koncentrerad periferi** *Environmental Research Letters · Renewable Energy · Earth System Governance*	**Koncentrerad kärna** *Ecological Economics · Int. J. of Sustainability in Higher Education · Environmental Innovation and Societal Transitions*

Indelning enligt avhandlingen (artikel IV). Centralitet = framträdande position i nätverket, inte inflytande.

***Sustainability Science* och *Ecological Economics* är ungefär lika centrala – men de framträdande positionerna fördelas helt olika inom redaktionerna.**

FÖR PRAKTIKEN

Redaktionen är en del av tidskriftens profil. Titta på vilka som sitter där och var de kommer ifrån.

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA

Avhandlingens huvudbudskap

Tematisk förändring är inte automatiskt strukturell förändring.

TEORI

En modell för hur symboliskt kapital institutionaliseras

EMPIRI

Hållbarhetsvetenskapen expanderar utan att hierarkierna upplöses

METOD

Relationell bibliometri: nätverk, positioner och texter i kombination

Vad betyder det för oss?

BIBLIOMETRISKA INDIKATORER

Visar

publicering, citeringar och relationer

Visar inte direkt

kvalitet eller relevans

TIDSKRIFTEN ÄR MER ÄN EN PUBLICERINGSKANAL

Publicering

Sprider forskning

Gränsdragning

Avgör vad som hör till fältet

Legitimering

Ger erkännande

Redaktionell styrning

Styr urval och bedömning

EGET EXEMPEL

Chalmers bibliotek delar ut Chalmers Open Access Award efter bibliometriskt genomslag och synlighet. Vi använder själva indikatorer för att lyfta fram forskning – därför måste vi säga vad de fångar.

Samma fråga i AI-tiden

TIDSKRIFTER OCH DATABASER

Tidskrifter, citeringar och redaktioner avgör vad som blir synligt och erkänt.

AI-VERKTYG

AI-verktyg söker, väljer och sammanfattar forskning – utifrån det som redan syns.

Vems synlighet förstärker AI-verktygen – och vilka perspektiv försvinner?

En fråga framåt – inte ett resultat i avhandlingen.

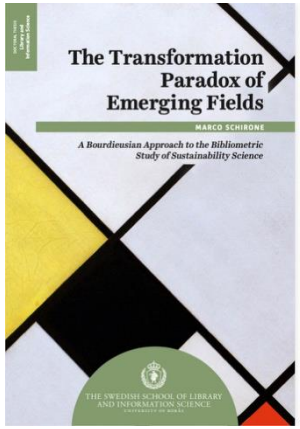
Läs mer

AVHANDLINGEN

The transformation paradox of emerging fields: A Bourdieusian approach to the bibliometric study of sustainability science

Högskolan i Borås, 2026

diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:2052205

ARTIKLARNA

I · Field, capital, and habitus – *Quantitative Science Studies*, 2023

II · The formation of a field – *Scientometrics*, 2024

III · The emergence of sustainability science in the editorials of three scholarly journals – *Discover Sustainability*, 2025

IV · Board Seats, Interlocking Editorship, and Network Position – under revision, *JASIST*

KONTAKT

Marco Schirone

marco.schirone@chalmers.se

Vem bestämmer vilken forskning som räknas?

Vilken roll har vi som informationsspecialister i att synliggöra – eller reproducera – dessa strukturer?

Tack! · Frågor och diskussion

Marco Schirone, fil.dr Bibliometriker, Chalmers · Affilierad forskare, Högskolan i Borås